

Ius canonium

cu-seruari

lē ad primam.
dū ad primā diem.
e calūnia r veritate dicē

Ro. cu. setuari soliti in causa
sa bencofiali.

Mar. da
Hanc Rep. bibl. N. 15437

endū ad .xii. diem.
ticulos ad scđam diem.
ndū ad secundā dīē.
videndū ad scđam dīē.
lendū ad primā diem.
es ad primā diem.
ndū. r postq̄ cōclusum
uā in scriptis sūlam fer
atim.
a.
rimā diē preterq̄ termin⁹
auā diem.

ā diē: preterq̄ termin⁹
m.

ū seruat ad .viii. Et illū
qui teneat quater videlz.
scūda. Tertio pro tertia
sliciā eī cōincendam.
excōfcatōis. Et semper
ni seruant ad .viii. pter
.xv. diem.

Innum. 110

Ius canonium

Termini causatum in
R. cu. servari soliti in causa
beneficiati.

Hain Rep. bbl. N. 15437

Yne. 110 (West. 504)

H. * 15441 Wm. +

X. IX. 54 ccc

Clērminī causāq; in Ro·cu·seruari
soliti in causa beneficiali.

In prima instantia:

Et p̄io ad dicendū cōtra cōmissionē ad primam.

Ite ad libellandū libellarīq; videndū ad primā diem.

Ite ad iurandū iurariq; videndū de calūnia & veritate dicē
da ad primam diem.

Ite ad articulandū articularīq; videndū ad .xii. diem.

Ite ad dicendū diciq; videndū ḥ articulos ad secundā diem.

Ite ad pducendū oīa pducīq; videndū ad secundā die.

Ite ad dicendū cōtra pducta diciq; videndū ad secundā diem.

Item ad declarandū declararīq; videndū ad primā diem.

Item ad dicendū cōtra declarationes ad primā diem.

Item ad cōcludendū cōcludīq; videndū. & postq; cōclusum
fuerit ad videndū & audiēdū diffinitiuā in scriptis sūniam fer
ri & pmulgari ad primā diem uel ad statim.

In secunda instantia.

Oes termini prescripti seruan̄ ad primā diē preterq; termini
nus ad articulandū qui seruaſ ad octauā diem.

In tertia instantia.

Oes termini pscripti seruan̄ ad pñā diē: preterq; termini
ad articulandū qui seruaſ ad sextā diem.

In causis prophanis.

In prima instantia.

In p̄ma instātia termin⁹ ad libellādū seruaſ ad .viii. Et illū
sequit⁹ termin⁹ ad respōdendū libello qui teneſ quater videlz.
Primo pro p̄ma dilatiōe. Secūdo pro secūda. Tertio pro tertia
Et quarto ex superabūdāti ad oēm maliciā ei⁹ cōvincendam.
Et pro quarta dilatione etiā sub pena excōicatōis. Et semper
seruaſ ad primā diē. Ceteri vero termini seruan̄ ad .viii. p̄ter
terminiſ ad articulandū qui seruaſ ad .xv. diem.

Inc. Ques. 110

Bibl. Jag.

In secunda instantia.

Ad libellādū ad scōaz diē. Ad rñdendū libello ad pñmā diē.
Ad articulādū ad x. diē. Et ceteri termini seruant ad scōaz diē.

In tertia instantia.

Ones termini seruant ad primā diē: pter terminus ad arti-
culandū qui seruat ad octauā diem.

*Et bates ratione
Terminis omnes
seruantur
se maledicere em-
tibus regit*

Et nota q̄ termini pdicti in causis obmissi reddūt pcessum
nullū: q̄ sunt substātales: t̄ iō de substāta rei t̄ necessitate p-
cessus obseruari debet. Ceteroq̄ ho terminoq̄ omissione nō iua-
lidat pcessu eo q̄ sunt accidētales t̄ nō de necessitate regit.

Super desertiōe appellationis.

Prim⁹ terminus ad dicendū cōtra cōmissionē ad pñmā diē.

Secūdus terminus ad docendū de diligētia prosecutionis
appellatōis pro parte sua interposito si quā fecerit primo t̄ pri-
ma dilatiōe ad quartam diem.

Tertiū ad dicendū iterū secundo ut supra: t̄ pro secūda di-
latione ad primā diem.

Quartus ad idē ad docendū tertio ad quartā diem.

Quito ad docēdū t̄c. quarto ex supabūdāti t̄ pro quarta di-
latiōe ad cōuincendā oēm eius malitiā similiter ad pñmā diez.

Sextus ad audiendū ordinationē dñi auditoris super diser-
tione indicte appellationis pro parte sua interposito in p̄senti
causa ad primā diem.

Super grauamine.

Qñ appellaſ ſup certo grauamie seruent sic termini.

Prim⁹ termin⁹ eſt ad dicēdū cōtra cōmissionē ad primā diē

Scōs termin⁹ ad dicendū cōtra appellationē ad pñmā diem.

Terti⁹ termin⁹ ad ipugnandū t̄ iustificādū ad primā diez.

Quartus ad audiendū voluntatē dñi auditoris ad x. diem.

Quintus terminus ad videndū ihiberi iudicia a quo ē ap-
pellatū ad primā diem.

Super attemptatiōe.

Primo ad dicendū cōtra pmissionē ut ſe ad primā diem.

CSecundo ad dandū et recipiendū libellū dariq; et recipi viden
dū sup attēptatis in p̄senti causa ad primā diē.

Certio ad dicendum et opponendū verbo uel in scriptis q̄ si
quid dicere uel opponere voluerit contra dictum libellum ad
primam diem.

Cuarto ad respondendū singulariter singulis positionib;
et articulis medio iuramento in p̄nti causa datis.

Cinquo ad videndū nōnullos testes pro parte talis in p̄nti
causa produci recipi et ad iurandū admitti.

CSuper deuolutione.

CAd dicendū cōtra cōmissionē Ad procedendū et pcedi vidē
dū in causa bmōi prout fuerit de iure.

Cprimo et pro prima dilatatione ad primā diem.

Csecundo et pro secunda ad primā diem.

Certio et pro tertia ad primā diem.

Cuarto et ex supabundāti ad oēm maliciā p̄uincendā et pro
quarta dilatatione.

CAd dicendū cōtra iura et munimenta pro parte talis in p̄nti
causa pducta: et ad cām deuolutionis bmōi faciendā.

CAd libellandū seu libellū uel petitionē summarīa dandū da
riq; videndū et sup deuolutione bmōi cause

CAd audiendū voluntatē dñi auditoris super deuolutiōe an
tedicta.

CEt nota q̄ si vere cōstat cām bene et legítime esse deuoluta:
tunc nō seruant p̄dicti termini: sed post terminū ad dicendū
cōtra cōmissionē seruat terminus ad libellandū.

CSuper ercōicationē.

CAd videndū et audiendū s̄nūaz ercōicationis et pcessus ercō
municatorios per dñz auditorē alias in eū pmulgatos aggra
vari et cōtinuari: uel dicendū cām si quā iustā uel rationabilē
habeat: quare hoc fieri nō debeat.

Cprimo et pro prima dilatatione ad primā diem.

Csecundo et pro secunda ad primā diem.

*donec in recte sit
legitime deuoluta
fuit. Tamen erat
enarratio
de rebus p̄curis.*

Certio et pro tertia recte ad primam diem.

Cuarto et ex superabundanti recte ut prius.

CSuper remissione ad partes.

Cad dicendum contra remissionem ut supra ad primam diem.

Cad audiendum dictum sive ordinationem domini auditoris super remissione articulorum.

Cad concordandum de loco de tpe et de iudice seu iudicibus quibus remissio predicta debeat destinari.

Cad dandum interrogatoria si quod dare voluerint iurta quod testes in partibus producendi examinari debeant et interrogari.

Cad videndum includi et includendo hominibus positiones et articulos et interrogatoria si quod data fuerint in rotulo et sub bulla.

Cad concordandum et concordari videndum de portione qui dicta remissionem iudicibus: de quibus conuentus fuerit fideliter portet sub rotulo.

CSequuntur certi alii termini in causis palaciis servandi qui sunt accidentales et extraordinarii.

Cad portandum mandatum si quod habet pro dicto principaliter ad hominem causam faciens: vel producendum certa iura recte apud eum existentia istam causam tangentia.

Cprimo pro prima dilatione ad primam diem. Ad idem secundo recte. Ad idem tertio recte. Ad idem quarto recte. vel dicendum recte. et hoc sub pena recitationis recte.

Cad recognoscendum medio iuramento signa sigilla et manus notariorum iuriuum in causa hominibus productorum.

Cad recognoscendum medio iuramento quoddam signetur super sumpto de registro lataq; apostolicaq; appositi in causa patrum predicto et ipsum sumptum aperire videndum et signetur pro recognito.

Cad videndum et audiendum. At a sua recitatione per tale officia, item in partibus in eum lata ad cautelam absoluimus.

Cad resumendum seu resumere videndum cum causas hominibus in eo statu in quo ultimo coram auditore remanserant.

Cad concordandum recordari quod videndum de interprete ad quoddam

instrumentū sive pcessum in Elamericō scriptū interpretandū
nuper pro parte talis in pnti productū.

¶ Ad videndū iurare interpretē tē.

¶ Ad videndū se excōicari qz nō rñdit singulariter singlis po-
sitōibus & articulis tē. Ad idē scđo tē. Ad idē tertio tē. Ad idē
quarto tē.

¶ Deinde sequit̄ stylus & mod̄ obseruādi & practi-
cādi terminoz pductoz & pmo in pma instātia.

¶ Primus termin⁹ qui est ad dicēdū ē cōmissiōz seruat̄ post
pntationē cōmissionis dño auditori factā videlz. Citef pars ē
quā impetrata est talis cōmissio per cursorez si pns est in Ro-
cu. Si aut̄ absens per audiētiā ptradictaz ad dicēdū & excipi-
endū quicqđ verbo uel in scriptis dicere sive excipe voluerit ē
cōmissionē eidē dño auditori factā sive pntatā ad primā diez
iuridicā prime futurā a die date citationis hmōi cōputando
ipsa die cōputata. Quo termino adueniēte si pars citata cōpa-
ret per se uel pcuratorē pōt generaliter excipere ē hmōi cōmis-
sionē. Si vero nō cōpareat accusef cōtumacia ipsius non cōpa-
rentis & nihil dicē. is cōtra cōmissionē. Et vltierius in eius cō-
tumaciā petaf iterū citari ad aliū terminū ūmediate sequentē
videlicet ad libellandū.

¶ Secūdus termin⁹ qui est ad libellādū sic seruat̄. Citef pars
aduersa ut s̄ ad dandū & recipiendū dariqz & recipi vidēdū li-
bellū seu summariā in hmōi cā petitionē tē. ad pma diē. Qua
die adueniēte si cōpareat possunt dari libelli bincide ab vtra
qz parte. Et si nō ppareat pars accusef cōtumacia ipsius nō cō-
parētis neqđ libellātis. & in eius cōtumaciā def libellus gene-
raliter verbo solū & dūtarat cū ptestatione de dādo latius in-
feri⁹ in scriptis loco & tpe oportunis: ul̄ def spāliter in scriptis
& vltierius petaf pars aduersa citari ad iurandū de calūnia si
in cā beneficiali. Et in ppbana ad rñdendū libello in quo ser-
uant̄ quatuor termini similes.

¶ Tertiū terminus ad iurandū de calūnia in beneficialib⁹.

Et ad respondēdū libello. in pphaniſ ſiliter ſeruant̄ ſicut p̄ce
dētes: vñ delicit q̄ citer̄ pars aduersa ad iurandū ⁊ deliberādū
iurariq̄ ⁊ deliberari videndū de calūnia vitāda: ⁊ veritate dīs
cēda cū oībus ⁊ ſingulis caplīs in ⁊ ſub calūnie iuramēto cōte
tis: ⁊ in beneficialibus ⁊ in pphaniſ ad respōdendū libello p̄
parte t̄. in bmoī cā' dato ad primā diē t̄. qua adueniēte ſi cōpare
at ambe partes iurēt de calūnia. uel pars aduersa respon
deat libello: uel iterū citer̄ ad r̄ndendū t̄. Si vero nō cōpare,
at pars citata accuſet cōtumacia ut prius neq; iurātis de calū
nia uel nō respondētis libello: ⁊ in ei⁹ cōtumacia iuret pars p̄
ſens de calūnia ut moris eſt: ⁊ uiterius petat citari ad articu
landū. uel in pphana iteq; ad respondēdū libello t̄.

Quart⁹ terminus ad articulādū ſiliter ſerueſ ſicut p̄ceden
tes ita q̄ citer̄ pars aduersa ad ponēdū ⁊ ad articulādū t̄. ad
ri⁹. in bnficialibus: ⁊ in pphaniſ ad. xv. Qua die ſi cōpareant
partes poſſunt articulare verbo t̄. uel in ſcriptis. et ſi pars ci
tata nō cōpareat accuſet cōtumacia t̄. ⁊ in ei⁹ cōtumaciā denē
articuli ybo ſolū t̄. uel etiā in ſcriptis: ⁊ uiterius petat citari
ad dicendū contra articulos.

Quint⁹ terminus ad dicendū p̄tra articulos ſimiliter ſicut
p̄cedentes ſeruaſ. ſ. q̄ citer̄ pars aduersa ad dicendū ⁊ recipien
dū quicqd verbo uel in ſcriptis cōtra poſitiones articulos t̄.
dicere ſine recipere voluerit ad ſcdaz diē: qua die ſimiliter ſi cō
pareat pōt recipere verbo t̄. Si aut̄ nō accuſet cōtumacia t̄.
⁊ petat citari ad pducendū oīa.

Sextus termin⁹ qui eſt ad pducendū oīa ſerueſ ad modū
alioꝝ videlz | q̄ citer̄ pars ad pducendū ⁊ pduci videndū oīa
iura t̄. ad ſcdaz diē t̄. qua die ſi ptes cōpareant pducāt hinc
inde iura ſua. Et ſi nō cōpareat accuſet cōtumacia partis non
cōparetis: ⁊ in eius cōtumacia pducant̄ iura verbo ſolū uel in
ſcriptis: ⁊ petat citari pars ad dicendū cōtra pducta.

Septimus terminus ad dicendū cōtra pducta ut alij termi
ni ſerueſ iſte ad ſecundā.

Octau^o terminus ad declarandū qui seruat sicut p̄ores ad
prīmā diē videlz cīte^r pars aduersa ad declarandū seu decla-
rari vīdendū positiones et articulos r̄c. si nō bene fuerint spe-
cificati ut esset in eis aliquis defectus obmittēdo uel male nar-
rādo seu alias que oia possunt suppleri per declaratiōes in ter-
mino isto datas. Et nota q̄ iste terminus nō est substātialis;
sed accidētalis: ergo aliqñ omittit qñ non est opus articulos
declarare. Et similiter terminus ad dicendū cōtra declaratio-
nes qui sūliter seruat ad prīmā diem.

Anonus terminus ad respondēdū singulariter singulis posi-
tionibus et articulis oblatis per actore qui debet seruari ante-
q̄ pducant testes: qz si aliquē articuloꝝ pars rea cōfiteat sup-
eo nō requirēt aliqua pductio testiū: alias vero sic. Et si pars
nō vult sufficiēter respōdere: citari debet secūdo: et iterū tertio
et quarto ex supabūdanti ad oēm r̄c. eius maliciā cōuincendaz
ad respondendū sufficiētius et ad hoc sub pena excommunicatio-
nis compelli debet.

Decimus terminus ad audiendū voluntatē dñorꝝ auditore
super admīssione et repulsiōne articuloꝝ sive positionū: et cīte^r
pars aduersa ad prīmā diem: uel ad horā audientie actor pes-
tat se admitti ad probandū articulos et positiones suos in Ro-
cu. uel extra.

Undecim^o terminus est ad vidēdū iurare testes q̄ sic seruat
Cīte^r enī pars aduersa ad vidēdū et audiēdū nōnullos testes
ad pducendū admitti ad iurādū et recipi r̄c. ad i. diē. et ad dā-
dū interrogatoria ad hodie et cras p totā diē. In quo termino
pducant testes et iurēt dicere veritatē et quicqd eis constabit
de materia articuloꝝ r̄c. ad p̄mā diē uel scđam diē.

Uoodecimus terminus est qñ articuli pbanī per instrumen-
tū lras et alia iura r̄c. Et est ad recognoscendū signa sigilla et
manus notarioꝝ iuriū et munimentoꝝ hmōi qui similiter ser-
vatur ut precedētes ad prīmā diem uel secundā r̄c. qua die p-
ducat actor recognoscētes signa r̄c. quibꝝ pductis et iuratis si

recognoscunt signa et petat quod habeant pro recognitis.
Tertius decimus terminus ad publicandum et ad videndum et assi-
rendum oia et singula dicta sive attestatioes testium et publicari:
copiamque eorum de decerni et concedi. Nec non ad dicendum et recipien-
dum quicquid et contra dicta sive attestatioes homini dicere sive ex-
cipere voluerit. Et seruat iste terminus similiter sicut prede-
tes ad primam diem vel ad secundam diem.

Quartus decimus terminus ad concludendum in causa et si
in isto termino fuerit conclusum: quod aliquis post conclusionem para-
rea aliquid producit: ideo faciat citari parte sibi aduersari ad di-
cendum contra ultimum productum: et tunc illa pars citata poterit con-
tra illa recipere generaliter verbo vel in scriptis et. Et nihil
minus dominus auditor poterit concludere non obstante: et tunc ha-
betur pro concluso.

Quintus decimus terminus qui est ad audiendum sententias
diffinitiav in scriptis ferri vel promulgari. Et seruat ad pri-
mam diem vel statim ad arbitrii domini auditio: is quadocimque
fuerit bene deliberat et. Postea vero sententia lata in scriptis
ut est moris: si pars contra quam est lata non appellat et trahat
at in rem iudicatam huiusmodi sententia: petat victor citari par-
tem aduersam ad videndum expensas tarari et iura restituiri et re-
cuperairi ad primam diem. Si vero appellat dicta pars et non
prosequitur appellationem suam in tempore debito: appellatio
tunc dicitur esse deserta: et potest appellatus facere puniti cau-
sam super desertione dicte pretense appellationis: et super ea
dem desertione procedere usque ad declarationem desertionis
et nullitatis dicte pretense appellationis: Et tunc appellas in
antea non audiretur seu admittetur ad prosequendum huius
modi appellationem: nisi fuerit per papam commissione consti-
tionali restitutus ad appellationem huiusmodi prosequendam: et
similiter post secundam et tertiam instantias. Si non appellatur
vel prosequatur appellationem ut iam dictum est: tunc petant ex-
pense tarari ut presertur.

De secunda instantia.

Con postea si pars rea uel p*ro*p*ri*a p*ar*t*er*a qu*a* s*n*i*a* l*a* t*ra* i*n*f*ra*. et d*e*s c*o*ntinuos a t*pe* late s*n*i*a* e*st* appellauerit; aut appellatione non p*re*secutus fuerit in t*pe*: tunc illa sc*o*da s*n*i*a* dicit*ur* transire in rem i*udi*cata*r*: et tunc petant*ur* exp*en*se tarari. Et si appellauerit ut s*d*icit*ur* in sec*un*da i*inst*antia a s*n*i*a*: tunc faciat h*m*oi c*am* appellati*on*is c*o*m*it*ti facere: et c*o*m*iss*ia ce*ns*et*ur* illa in tertia i*inst*antia: et tunc debent seruari termini i*n*f*ra* nominati*ur* in tertia i*inst*antia seruari soliti similiter sicut termini precedentes in p*ri*ma i*inst*antia et i*n* sec*un*da. Quibus tentis et s*n*i*a* l*a*ta a qua n*o* est appelland*u* debent tarari exp*en*se in termino hoc assignato et rest*at* tui i*ura* t*u*c*o* et sic fin*it* causa.

Contra q*u*n*d*ecern*it* citatio ad partes q*u* ipsa reportata de partibus debite executa debet citari pars aduersa ad dic*ed*u*m* i*n* c*o*m*ission*e citatione*q* ad partes decret*at* et eius executi*o*; et hoc per audi*ent*ia c*o*tradict*at* q*u* quot*ies* pars est absens a curia semp tene*at* p*re*cessus per audi*ent*ia c*o*tradict*at* et sic prim*us* termin*us* in caus*is* semper tene*at* per audi*ent*ia: Et similiter seruatur omnes termini sicut pri*us* dicit*ur*.

Contra nota q*u*n*d*ecid*it* per audi*ent*ia caus*is* semp deb*et* fieri relatio per cursor*em* de qualibet citatione: q*u* p*re*cito facta fuerit sollicit*at* notarius ut nore*at* in manu*ali* suo: ne obliuisc*at* propter p*re*cessum*q* alias nullius esset roboris. Sed q*u*n*d*ecid*it* per audi*ent*ia c*o*tradict*at* tunc n*o* est fienda relatio: q*u* s*n*i*a* in audi*ent*ia lecta et sigillata et aut*er*icata facit fid*e* et relationes de termino assignato: et tunc semp proced*it* in c*o*tumac*ia* partibus aduersa*re* ad quelibet actum.

Contra nota q*u*n*d*ecid*it* in remissione de partibus reportata ceter*u* c*u* dicta remissio cause sigillo i*udi*cis sigillata c*u* arrestationibus fuerit in Ro*rum* cu*m* reportata et hora caus*is* i*udi*cialiter exhibita: primo et ante o*ra* recognosc*at* sigillum i*udi*cis remissi*on*is predict*at* a partibus h*inc*ide*re*: si ip*se* partes c*o*pareant su*mul* in i*udi*c*io*ne: alias pars c*o*parens faciat citati*ur* alia ad reco*gnoscend*u*m*.

*Citatione de p*re*cito
separativa et i*udi*c*io*
decertativa*

*per notarium
q*u* p*re*cedat*ur*
sollicit*at* notarius
selic*at* notarius
per Gratian*us* leg*is* p*re*ce*ss*u*m*
Et i*ura* q*u* d*icit*ur*

gnoscendū sigillum tē ad primā diem uel statim. In quo ter-
mino si partes cōpareant tunc fiat ut supra. Si vero pars com-
parens in cōtumaciā non cōparentis recognoscat sigillū: et au-
ditoꝝ recepto iuramento ab eo q̄ hmoꝝ sigillum est: uel credit
esse illius cuius esse dicit̄: et tunc habet p̄o recognito. Et hoc
facto si ambe partes fuerint p̄ntes petat remissionem aperiri.
Si vero vna tm̄ sit presens tunc ad instantiā cōparentis citeſ
alia ad videndū aperi ad primā diē uel ad statim. Quo ter-
mino aduenieñ. si ambe partes cōpareat in eaꝝ p̄ntia dñs au-
ditoꝝ aperit: uel habet remissioꝝ prefata p̄o aperta. Si ḥo vna
pars tm̄ presens fuerit ad instantiā illius in cōtumaciā parti
nō cōparētis: dñs auditor aperiat remissionē. Quia aperta pe-
tunt partes q̄nq̄ sibi publicari attestations testiū in partibꝝ
receptoꝝ et etiā in curia: et copiā eaꝝ sibi decerni. Et tūc dñs
auditor in p̄sentia partiū publicet hmoꝝ attestations et eorū
copiā decernet. Et si vna partiū solum p̄sens fuerit citeſ alia
ad videndū publicari testes ad primā diem uel secundā. Et si
tunc cōpareat pars dñs auditor publicat attestatiōes. Si vero
nō cōpareat nibilominus in cōtumaciā nō cōparentis publi-
cat tē. et copiā decernat. Et q̄nq̄ postea obseruat terminus ad
dicendū cōtra attestatiōes hmoꝝ ad octauā uel primā diē fm̄
arbitriū auditoreꝝ et qualitatē attestatiōnū. Et q̄nq̄ ille termi-
nus nō obseruat: sed tunc seruat terminus ad excludendū uel
dicendū causam quare tē. In quo termino si non allegat cā ra-
tionabilis quare nō sit cōcludendū: auditor cōcludat salua li-
bera potestate reuocādi etiā altera parte cōtradicente.

*Post morte uel
Memoria dñs*
¶ Qualiter pcedit̄ in causis pmissis post mortē uel absentiaꝝ
auditoreꝝ cum p̄tate alterius auditoreꝝ resumendi.
¶ Prim⁹ termin⁹ est ad dicendū p̄ cōmissionē ad primā diem.
¶ Secundus ad videndū resumī cām ad primā diē uel scđaz: qua
causa resumpta in eodē stato in quo corā priore iudice seu au-
ditore remāserat procedat̄ in ea subsequenter post rltimū ter-
minū corā alio auditore habitū.

¶ Declarationes publice.

¶ Si vero in hmoi causa fuerint aliqua dubia et partes petat causam ponit in publicis declarationibus: tunc dñs auditioz potest prefigere terminu partibus ad allegandu in causa et dare partibus dubia in scriptis: et deinde allegare in causa habita per dñm auditore matura deliberatione cum consilio aliorum coauditorez potest prefigere terminu partibus ad audiendum sñiam. Si vero in hmoi causa nō fuerint dubia: tunc dñs auditor incótinenti potest cōclusionē absq; aliquibus allegationib; bñtis pñsilio et matura deliberatiõe alioz suoz coauditorez super meritis cause statuere potest partibus terminu si pñtes fuerint. Alioquin ad instantiam partis cōparentis citabitur alia ad videndum et audiendum sententiā in scriptis ferri et p/ mulgari.

¶ De taratione expensaz.

¶ Si vero a sñia nō appellaz solet citari pars cōtra quā est la ta ad videndu tarari expensas ad primā uel secundā fm arbitriū iudicis. In quo termino si ambe partes cōpareat tunc dominus auditor in pñtia partiū tarabit et moderabit expensas pñt videbit expedire fm cedulā cōputationis seu tarationis dñi per partē: recepto prius iuramento a parte q; tantū expedit. Si vero pars citata non cōpareat: nibilominus in pñtum acia eius possunt expense tarari.

¶ Sequunt̄ certe constitutiones de litibus abbreviandis.

¶ Et qm̄ lites sup quibusuis causis bñficialib; pphaniſ et aliis que per eptorie per quascūq; psonas seculares uel regulares in Ro·cu·et aplíca cōmissione mouent atq; tractant intēdim̄ fieri breuiores: et ut litigantes ad ipsam curiā pro defensione iuriū ipsoz venientes ad hmoi causas prosequēdas releuent laboribus et expensis: statuimus et ordinamus q; in causis in quibus de iure uel alias per rescriptū siue cōmissionē procedit talis ordo seruet summarie et de plano tc.

*Sommarie et de
plano qm̄ procedet*

¶ Qn causa cōmittit in palacio terminis nō obseruat̄ sola
facti veritate inspecta: si cā sit b̄ficialis: uel alia talis in q̄ de
iure pcedi debeat summarie simpliciter & de plano t̄c s̄m q̄ in
causa procedit: siue illa oīa in cōmissione exprimant̄ & partes
in curia sint p̄tes obmissio termino ad libellandum: & recepto
statim iuramento calunie a partibus pcedat ad dandū positi
ones & articulos ad decimā: Ad dicendū cōtra eosdē ad p̄mas
diem. Ad dicendū cōtra producta ad tertīa diem. Si vero una
partiū absens fuerit: ita procedit per audiētiā cōtradictaq̄.
si in prima cōmissione fiat mentio de eius absentia: & cōcluda
tur q̄ sola facti veritate inspecta ut supra procedat: & seruetur
mōdus procedēdi antedictus: alioquin oēs termini palatiū ob
seruent̄: puta q̄ sola facti veritate inspecta: pcedat tunc put
procedi pōt summarie & de plano oēs terminos palatiū summari
e in pcessu seruari solitos obseruando & illos abbreviando.
Si vero cōmittat q̄ sola facti veritate inspecta et terminis nō
seruat̄: tunc oēs termini in processu summarie seruent̄ & eti
am abbrevient̄ ad arbitriū iudicis: ut habet̄ in quadā decisio
ne Rote. id est s̄būtū & r̄idat̄ utrūq̄ s̄biq̄ ad seūtū quādū

Finis.

A page from a medieval manuscript featuring Latin text and a large red seal in the center. The seal contains a cross with four lions and the text "BIBLIOTHECA" above it, "LAESELL" in the middle, and "CRAICOVIENSIS" below it.

